

LUX FILM DAYS

3 ELOKUVAA
24 KIELTÄ
28 MAATA

© Komplizen Film

WESTERN

Ohjaus: Valeska Grisebach
Saksa, Bulgaria, Itävalta

WESTERN

OHJAUS: VALESKA GRISEBACH

Pieni joukko saksalaisia työläisiä lähetetään Bulgariaan asentamaan vesiturbiinia etelän kuivalle vuoristoalueelle lähelle Kreikan rajaa. He perustavat leirinsä lähelle syrjäistä kylää ja pystyttävät sinne maansa lipun, mikä tuntuu paikallisista asukkaista hitusen provosoivalta, kuin valloittajan eleeltä.

Näin alkaa näiden kahden ryhmän vaikea yhteiselo. Käytännöllisesti katsoen kukaan ei puhu toisen ryhmän kieltä. Meinhard, omien sanojensa mukaan entinen muukalaislegioonalainen, joka on ryhtynyt rakennustyöläiseksi ansaitakseen vähän rahaa, ottaa kuitenkin ensimmäisen askelen ja lähestyy kyläläisiä avoimesti ja hyvää tarkoittaen. Tämän vuoksi hän vieraantuu yhä enemmän työtovereistaan, jotka viihtyvät keskenään ja pitävät itseään muita parempina eivätkä tunne minkäänlaista empatiaa muita kohtaan. Meinhard on yksinäinen antisankari, joka yrittää parhaansa mukaan sopeutua tähän niin erilaiseen maailmaan, välillä kömpelösti ja välillä ollen aidosti samalla aallonpituudella kyläläisten kanssa.

TAUSTAA

Asettamalla saksalaistyöntekijöiden ryhmän vastakkain pienen syrjäisen bulgarialaiskylän kanssa saksalainen elokuvantekijä Valeska Grisebach saa meidät pohtimaan laajoja sosioekonomisia ja kulttuurisia eroja, joita Euroopan unionin maiden välillä on. Hänen elokuvansa sijoittuu nuoreen, keskentekoiseen Eurooppaan, joka on täynnä vastakohtaisuuksia. Vaikka kanssakäyminen luonnollisestikin on inhimillinen rikkaus, se myös paljastaa arvoja, koodeja ja käyttäytymismalleja, jotka ovat erilaisia ja johtavat enemmän tai vähemmän piileviin väärinkäsityksiin ja konflikteihin.

Tätä kanssakäymistä hallitsee kouriintuntuva dramaattinen jännite, joka helpottaa vasta elokuvan lopussa, kun kylän asukkaat osallistuvat saksalaisten leirissä juhlaan, jossa musiikki ja tanssi toimivat yhteisenä kielenä. Tämän "westernin" teemoja ovat tarve päästä eroon ennakkoluuloista, muiden ihmisten kunnioittaminen ja avoimuus muita kohtaan. On hylättävä alentuva asenne ja valloittajamentaliteetti köyhempiin kanssaihmiisiin nähden.

VILLISSÄ IDÄSSÄ

Euroopan unioniin liittymisensä eli vuoteen 2007 asti Bulgaria edusti länsimaille jonkinlaista tuntematonta aluetta, joka oli vielä laajalti sidoksissa entiseen neuvostoblokkiin, vaikka se oli hajonnut jo neljännesvuosisata aiemmin. Ihmissuhteiden kuvauksessa *Western* ilmentää hyvin ristiriitaa kahden sellaisen maailman välillä, jotka eivät vielä ole onnistuneet löytämään yhteistä eurooppalaista identiteettiä. On huomionarvoista, että saksalaiset työntekijät toimivat alusta alkaen ikään kuin he olisivat valloittamallaan alueella: he nostavat oman maansa lipun leirissään ilmaistaakseen huomiota herättävästi, että kyseinen pieni maa-ala kuuluu heille niin kauan kuin rakennusurakka jatkuu. Meinhard ottaa haltuunsa villiksi luulemansa hevosen, joka todellisuudessa kuuluu Vankon sedälle Adrianille. Työmaapäällikkö Vincent suhtautuu asiattomasti tyttöihin, jotka tulevat joelle uimaan, eikä epäroji johtaa joesta vettä leiriin, vaikka kyläläisillä on puute vedestä, ikään kuin saksalaisten tarpeet olisivat ensisijaisia ja tärkeämpiä

© Komplizen Film

© Komplizen Film

© Komplizen Film

kuin paikallisen väestön. Saksalaiset ajelevat kylässä meluisalla maastoautolla keskellä yötä tehdäkseen selväksi, että he hallitsevat aluetta ja että kenenkään ei kannata yrittää tulla heidän alueelleen.

Valeska Grisebachin elokuvassa on monia westernien hahmoja: Meinhard on yksinäinen, kivikasvoinen cowboy, joka ratsastaa ilman satulaa. Maasto on karua autiomaata upeine maisemineen. Kylä on pieni, sen kadut tomuisia ja kahvila kuin saluuna, jossa ihmiset tappavat aikaa juomalla rakia ja pelaamalla korttia rahasta. On kaksi ryhmää, jotka kyräilevät toisiaan ja joista kumpikin pitää itseään toista parempana ja fiksumpana. "Tällaiset kylät ovat kuin matka ajassa taaksepäin", toteaa yksi saksalaisista katsooissaan paikkaa maastoautostaan.

Tällaisen epäluottamuksen vallitessa Meinhardin henkilöahmo onneksi pehmentää kohtaamista, joka on vihamielisyys ja väärinkäsitysten värjäämä. Kielimuurista huolimatta hän onnistuu luomaan suhteet paikallisiin ja kehittämään jonkinlaista empatiaa heitä kohtaan, mikä hermostuttaa hänen saksalaisia työtovereitaan. Hän esimerkiksi puhuu kyläläisten puolesta, kun Vincent eräänä iltana esittää, että kylään tarkoitettu vesi olisi johdettava saksalaisten leiriin. Meinhard selittää, että vettä säännöstellään ja vesipulan vuoksi sitä jaetaan jo kolmen eri kylän kesken. Vincent ei välitä hänen selityksestään ja hyökkää hänen kimppuunsa, kun hän kävelee pimeään. Vincentin mielestä pelkästään se, että Meinhard edes mainitsee naapureiden vaikeudet, riittää osoittamaan, että Meinhard on asettunut paikallisten puolelle omiaan vastaan. Muiden ihmisten etujen huomioon ottaminen, mikä ei tule Vincentin mieleenkään, näyttäisi olevan tulosta hiljalleen kehittyneestä kanssakäymisestä Meinhardin ja kyläläisten välillä, mikä osoittaa selvästi vuoropuhelun tärkeyden. Se on olennaisen tärkeää inhimillisesti mutta myös sosiaalisesti, sillä se mahdollistaa sellaisten tärkeiden tietojen saamisen, joita ilman yhteiselo ei olisi mahdollista.

VAIKEA KOHTAAMINEN

Pian työt keskeytyvät eikä miehillä ole mitään tekemistä. Kuorma-auto, jonka pitäisi tuoda 40 tonnia soraa töiden jatkamiseksi, on myöhässä. Saksalaiset keskittyvät nauttimaan auringosta, joesta ja alkoholista. Odotusta korostetaan hitailla, pitkillä maisemaotoksilla ja taustalla kuuluvilla hyönteisten äänillä. Elämä soljuu eteenpäin kuin hidastettuna. Meinhard kuitenkin viettää paljon aikaa kylässä ja osallistuu asukkaiden puuhiin, kuten kiviseinän rakentamiseen ja tupakan lehtien kuivaamiseen. On kuin tämän juurensa menettäen, arvoituksellisen miehen elämä olisi muuttanut suuntaansa. Hänen identiteettinsä on epäselvä – hän väittää olevansa entinen muukalaislegioonalainen, jolla ei ole kotia ja perhettä, mutta mikään elokuvassa ei vahvista tätä – eikä hän oikein löydä paikkaansa leirissä eikä kylässä. Meinhard kulkee jatkuvasti leirin ja kylän välillä, yleensä illalla tai yöllä, ja tämä liikkuminen antaa useaan otteeseen ohjaajalle tilaisuuden johonkin odottamattomaan tai väkivaltaiseen kohtaukseen, joka luo kontrastin elokuvan yleiseen hidassoutuisuuteen.

Kohtaus, jossa Vincent hyökkää Meinhardin päälle ja kaataa hänet maahan, kun hän kävelee yksin pimeydessä, toistetaan kolmena variaationa. Ensimmäisessä Vanko heittäytyy hänen niskaansa kuorma-auton päältä. Miehet pyörivät maassa, ja tilanne kääntyy nopeasti nuoren miehen tappioksi: hän menettää tajuntansa.

Koko hänen tajuttomuutensa ajan katsoja miettii Vankon motiiveja ja sitä, kuinka kyläläiset reagoivat, kun he näkevät Meinhardin tuovan hänet elottomana kylään. Vanko kuitenkin herää ja kertoo, että hän halusi vain tehdä kepposen Meinhardille, jota hän nyt pitää ystävänä. Tämä vaikuttaa turhalta kohtaaukselta, josta ei ole vakavia seurauksia, mutta kertoo paljonpuhuvasti stressistä, jota jatkuvat jännitteet näiden kahden yhteisön välillä synnyttävät. Elokuvan loppupuolella Meinhard kokee samanlaisen hyökkäyksen samaten öisissä olosuhteissa. Kun Meinhard kieltäytyy maksamasta kyläläiselle rahoja, jotka tämä oli huijannut häneltä pelissä, kolme miestä syöksyy hänen kimppuunsa, hakkaa hänet ja heittää jokeen. Meinhard viettää yön niillä sijoillaan läpimärkänä, ja seuraavana päivänä saksalaisten leirissä järjestettävään juhlaan menevät kyläläiset ottavat hänet tien poskesta mukaansa. Kun ilta on täydessä vauhdissa, taas yksi kyläläisistä käy Meinhardin kimppuun ja väittää, että hän on maannut erään kylän tytön kanssa. Miehet aloittavat käsikähmän, ja Meinhard löytää itsensä maasta. "Tällaista se on kylässä ... Mitä vaan voi sattua!" heittää hänen avukseen tullut Adrian.

Western tuntuu jakautuneen ajallisesti kahtia: päiväsaikaan, jolloin kaikki sujuu hyvin ja käyttäytyminen on korrektaa ja kontrolloitua, ja yöaikaan, joka on kesytöntä ja jolloin päähenkilön ympärille kertyneet jännitteet purkautuvat yhtäkkiä raastasti. Välillä Meinhardiin suhtautuvat epäluuloisesti hänen työtoverinsa ja erityisesti pomonsa Vincent, joka tuntee itsensä petetyksi. Välillä hänen tarkoitusperiään epäilevät kyläläiset, jotka eivät ymmärrä hänen itsepintaista haluaan liittyä heidän joukkoonsa ja tavallaan paheksuvat sitä, ettei hän ole pysynyt loitolla heistä. Meinhardin hahmossa kiteytyvät elokuvan varsinaiset peruskysymykset, toisin sanoen se, miten vaikeaa on sellaisten ryhmien aito kohtaaminen, joita kaikki erottaa, huolimatta yhteisestä poliittisesta taustasta. Ennen kaikkea tarvitaan paljon kunniotusta ja harkintaa sekä tahtoa suhtautua avoimesti muihin.

© Komplizen Film

© Komplizen Film

POHDITTAVAA

- Elokuvan alussa Vincent ottaa bulgarialaistyön jokeen pudonneen hatun ja kiusaa sillä tyttöä, jopa siihen pisteeseen asti, että hän painaa tytön pään veden alle. Lopussa on samankaltainen kohtaaminen, kun bulgarialaiset ovat vieneet Saksan lipun. Kuinka tulkitset näiden kahden symmetrisen ja samanlaisen kohtaamisen vastaavuutta?
- "Mitä oikein haluat täältä?" kysyy Adrian Meinhardilta aivan elokuvan lopussa ja palauttaa hänelle veitsen, jonka hän oli antanut muistoksi Vankolle. Mieti elokuvan pohjalta myös tätä kysymystä: Mitä Meinhard oikein hakee tästä karusta paikasta, jossa ei ole kylän ulkopuolista elämää, jonne asti ulkomaailman uutiset eivät tunnu koskaan saapuvan ja jossa ihmisillä ei ole työtä eikä myöskään mukavuuksia tai kulttuuriin tai urheiluun liittyvää toimintaa?
- Elokuvassa viitataan monesti maan merkittävään historiaan ja sen taloudelliseen tilanteeseen kuitenkin sanomatta mitään suoraan. Muistatko näitä viittauksia? Mitä nämä taustatekijät lisäävät tähän pikku tarinaan, joka kertoo bulgarialaisten kyläläisten ja saksalaisten työläisten kohtaamisesta?

les grignoux

EUROOPPALAISIA ELOKUVIA EUROOPPALAISILLE

Viime vuonna LUX-elokuvapalkinto jaettiin kymmenennen kerran. Se tuo edelleen yhteen lahjakkaiden nuorten eurooppalaisten ohjaajien hämmästyttävien erilaisia ja erityyppisiä elokuvia. Euroopan parlamentilla on ilo esitellä vuoden 2017 LUX-elokuvapalkinnosta kilpailevat kolme finalistia:

120 BPM (*120 battements par minute*), ohjaus: Robin Campillo, Ranska

SAAMELAISVERI (*Sameblod*), ohjaus: Amanda Kernell, Ruotsi, Norja, Tanska

WESTERN, ohjaus: Valeska Grisebach, Saksa, Bulgaria, Itävalta

Nämä elokuvat käsittelevät ajankohtaisia aiheita lämpimästi ja älykkäästi ja kuvastavat Euroopan tämänhetkistä tilannetta. Ne esittelevät henkilöitä, jotka avaavat silmänsä ja katsovat ympärillä olevaa maailmaa ymmärtääkseen todellisuutta sekä yhteiskuntia ja yhteisöjä, joihin he kuuluvat. Elokuvan keinoin historiastamme kerrotaan arvokkaalla tavalla, ja eurooppalaisen elokuvan laatu ja monipuolisuus tulevat esille, samoin kuin sen merkitys sosiaalisten arvojen ja kulttuuriyhteisöjen rakentamisessa. Tervetuloa katsomaan elokuvia kuudensille LUX FILM DAYS -elokuvapäiville!

LUX-ELOKUVAPALKINTO

Kulttuurilla on keskeinen rooli yhteiskuntien rakentamisessa.

Tästä tietoisena Euroopan parlamentti perusti LUX-elokuvapalkinnon vuonna 2007. Se haluaa näin osaltaan lisätä eurooppalaisten elokuvien levitystä kaikkialla Euroopassa ja herättää Euroopan laajuista keskustelua tärkeistä yhteiskunnallisista kysymyksistä.

LUX-elokuvapalkinto on poikkeuksellinen aloite. Useimmat eurooppalaiset yhteistuotannot esitetään vain alkuperämaissaan, eikä niitä levitetä muualle edes EU:n sisällä. LUX-elokuvapalkinto tarjoaa kolmelle eurooppalaiselle elokuvalle harvinaisen tilaisuuden tavoittaa laaja yleisö, sillä ne tekstitetään EU:n 24 viralliselle kielelle.

Euroopan parlamentin jäsenet valitsevat äänestämällä LUX-elokuvapalkinnon voittajan, joka julkistetaan 15. marraskuuta 2017.

LUX FILM DAYS

LUX-elokuvapalkinnon myötä syntyivät LUX FILM DAYS -elokuvapäivät. Elokuvapalkinnosta kisaavat kolme finalistia on vuodesta 2012 alkaen esitetty suurelle eurooppalaiselle yleisölle LUX FILM DAYS -elokuvapäivillä.

LUX FILM DAYS on mieliinpainuva kansainvälinen kulttuurielämys. Lokakuun ja joulukuun välisenä aikana kaikki eurooppalaiset elokuvanystävät voivat nähdä kyseiset kolme elokuvaa tekstitettynä jollakin EU:n 24 virallisesta kielestä. Voit äänestää suosikkielokuvaasi LUX-elokuvapalkinnon verkkosivustolla (www.luxprize.eu) tai Facebook-sivulla.

YLEISÖN SUOSIKKI

LUX-elokuvapalkinnon Yleisön suosikki -kunniamaininta myönnetään yleisöäänestyksen perusteella. Muista äänestää jotakin näistä kolmesta elokuvasta ennen 31. tammikuuta 2018! Äänestäneiden kesken suoritetaan arvonta, jonka voittaja pääsee Euroopan parlamentin kutsumana Karlovy Varyn kansainvälisille elokuvajuhlille heinäkuussa 2018 ja saa julkistaa Yleisön suosikki -kunniamaininnan voittaneen elokuvan nimen.

KATSELE,
KESKUSTELE
JA ÄÄNESTÄ

@luxprize

#luxprize

LUX
PRIZE
.EU

OHJAUS: Valeska Grisebach

KÄSIKIRJOITUS: Valeska Grisebach

NÄYTTÉLJÄT: Meinhard Neumann, Reinhardt Wetrek, Syuleyman Alilov Letifov, Veneta Frangova, Vyara Borisova

KUVAUS: Bernhard Keller

TUOTTAJAT: Jonas Dornbach, Janine Jackowski, Maren Ade, Valeska Grisebach, Michel Merkt

TUOTANTO: Komplizen Film, Chouchkov Brothers, Coop99 Filmproduktion, KNM ja ZDF-
Das Kleine Fernsehspiel

VUOSI: 2017

KESTO: 119 min

LAJITYYPPI: fiktio

MAA: Saksa, Bulgaria, Itävalta

ALKUPERÄISKIELI: saksa, bulgaria, englantti

Teksti valmistui elokuussa 2017

